

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงาน พัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลตามการรับรู้ของบุคลากรโรงพยาบาลอุดรดิตถ์โดยใช้แนวคิด การพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลใน มาตรฐาน HA ฉบับบูรณาการ ข้อมูลระดับหน่วยงานโดยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1-31 มกราคม 2550

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลอุดรดิตถ์ จำนวน 1,308 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกศึกษาจากบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ในโรงพยาบาลอุดรดิตถ์ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ไม่อยู่ระหว่างการอบรมหรือลาศึกษาต่อ ใช้สูตรการ คำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane) กำหนดความคลาดเคลื่อนได้ 0.05 (Yamane, 1973) ผลการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้บริหาร จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 26 คน ผู้ศึกษาได้เพิ่มขนาดกลุ่ม ตัวอย่างอีกร้อยละ 20 เพื่อป้องกันการสูญเสียกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 32 คน ภายหลังจากแจกแบบสอบถามแล้วได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 30 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 93.75

2. กลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 280 คน ภายหลังจากแจกแบบสอบถามแล้วได้รับแบบสอบถาม กลับคืนที่มีความสมบูรณ์ รวม 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.86

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นชุดแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดแบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารและชุดแบบสอบถามสำหรับผู้ปฏิบัติ แต่ละชุดประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ตำแหน่งปัจจุบัน บทบาทหน้าที่ในงานพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการศึกษา / อบรมเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลการปฏิบัติงานพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลตามการรับรู้ของบุคลากรกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง ตามกรอบมาตรฐาน HA ฉบับบูรณาการ ข้อมูลระดับหน่วยงาน ประเมินได้จากการกระทำ / การปฏิบัติตามมาตรฐาน HA ฉบับบูรณาการ ได้แก่ 1 การนำ 2 ทิศทางนโยบาย 3 การบริหารทรัพยากรและการประสานบริการ 4 การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล 5 การบริหารสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 6 เครื่องมือและการจัดการเกี่ยวกับเครื่องมือ 7 ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล 8 กระบวนการคุณภาพทั่วไป 9 กระบวนการคุณภาพด้านคลินิกบริการ และ 10 การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ลักษณะแบบสอบถามเป็นข้อคำถามปลายปิด โดยแบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้บริหารมีจำนวน 48 ข้อ แบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้ปฏิบัติมีจำนวน 41 ข้อ แต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือกเป็น มาตรการส่วนประเมินค่า (rating scale) มี 3 ระดับ ดังนี้

ตัวเลือก	คะแนน
ระดับการกระทำหรือปฏิบัติอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน (Y = Yes)	2
ระดับการกระทำหรือปฏิบัติได้บางส่วน (P = Partial)	1
ระดับไม่มีการกระทำหรือไม่ได้ปฏิบัติ (N = No)	0

การแปลผลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับการปฏิบัติงานพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน	หมายถึง
0.00 - 0.66	การปฏิบัติงานพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลอยู่ในระดับน้อย
0.67 - 1.33	การปฏิบัติงานพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง
1.34 - 2.00	การปฏิบัติงานพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลอยู่ในระดับมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงด้านเนื้อหา (content validity)

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เป็นอาจารย์ด้านการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน ผู้เขียน

ให้คำปรึกษามาตรฐาน HA ของสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลจำนวน 1 ท่าน และผู้ประสานงานพัฒนาคุณภาพ ศูนย์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index : CVI) ของแบบสอบถามการปฏิบัติงานพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของบุคลากร กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มผู้ปฏิบัติ เท่ากับ 0.82 เท่ากัน จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 20 คน ประกอบด้วยบุคลากร กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 10 คน และกลุ่มผู้ปฏิบัติ จำนวน 10 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปฏิบัติงานพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของกลุ่มผู้บริหารเท่ากับ 0.97 และกลุ่มผู้ปฏิบัติ เท่ากับ 0.95 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาแนบหนังสือชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบถึงการพิทักษ์สิทธิในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบมีสิทธิเลือกในการเข้าร่วมการวิจัยและสามารถขอยกจากการศึกษาโดยไม่ต้องบอกเหตุผลใดๆ ก่อนที่จะสิ้นสุดการศึกษา มีเอกสิทธิ์ในการให้ข้อมูล ได้รับการพิทักษ์สิทธิไม่เปิดเผยข้อมูลให้เกิดความเสียหายต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งในหน้าที่การงานและเรื่องส่วนตัว การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น และการเก็บข้อมูลนี้ถือเป็นความลับเมื่อตอบแบบสอบถามแล้วเสร็จ จะให้บรรจุของปิดผนึกส่งคืนผู้ศึกษา

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือแนะนำตัว ผ่านจากประธานกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล แผน ข บัณฑิตศึกษาศาสน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ แนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้ศึกษาเข้าพบ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลอุดรดิตถ์ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษาแจกแบบสอบถามไปยังบุคลากรที่ได้รับการสุ่มสำรวจโดยตรงจำนวน 312 ฉบับ โดยแจกกลุ่มผู้บริหารจำนวน 32 ฉบับ และกลุ่มผู้ปฏิบัติจำนวน 280 ฉบับ ซึ่งแบบสอบถามแต่ละชุดได้แนบหนังสือขอความร่วมมือและชี้แจงการพิทักษ์สิทธิในการตอบแบบสอบถาม

4. ผู้ศึกษาติดตามเก็บแบบสอบถามกลับคืนหลังจากแจกแบบสอบถาม 1 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มผู้บริหารจำนวน 31 ฉบับ ในจำนวนนี้มีแบบสอบถามที่ตอบคำถามไม่ครบถ้วน 1 ฉบับและไม่ได้รับคืน 1 ฉบับ ทำให้ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.75 ของแบบสอบถามกลุ่มผู้บริหาร สำหรับกลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้รับแบบสอบถามในสัปดาห์ที่ 1 จำนวน 206 ฉบับ ผู้ศึกษาติดตามแบบสอบถามด้วยตนเองในสัปดาห์ที่ 2 ได้รับแบบสอบถาม 34 ฉบับ ติดตามซ้ำอีกในสัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 4 ได้รับแบบสอบถาม 24 ฉบับ และ 6 ฉบับ ตามลำดับ ในจำนวนนี้ พบแบบสอบถาม ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน จำนวน 10 ฉบับและไม่ได้รับคืน จำนวน 10 ฉบับ ทำให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนที่มีความสมบูรณ์ รวม 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.86 ของแบบสอบถาม ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 4 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ด้านอายุ ระยะเวลาปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลด้านเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งแผนกที่ปฏิบัติงาน บทบาทหน้าที่ในงานพัฒนาคุณภาพ และประสบการณ์ฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลโดยรวมและรายบท วิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน